

Výskyt a hnízdění sýčka obecného (*Athene noctua*) na Novobydžovsku a Chlumecku v letech 2010–2014

The occurrence and breeding of the Little Owl (Athene noctua) in Nový Bydžov and Chlumeck nad Cidlinou regions in the period 2010–2014

Lukáš KADAVA¹ & Oldřich FORMAN²

¹ Dětochova 45, 281 29 Žiželice; e-mail: louka.s@seznam.cz

² Zahradní, 503 52 Skřivany; e-mail: formanovi@volny.cz

ÚVOD

Sýček obecný (*Athene noctua*) je druh s palearktickým typem rozšíření, obývající širokou škálu biotopů, od stepí a kamenitých polopouští, přes zemědělskou krajinu s roztroušenými lesy a remízky, po vesnice a městské oblasti. Početnost sýčka klesá ve významné části jeho areálu, např. na většině evropského území (LE GOUAR *et al.* 2011). Stav populace ve východní části jeho areálu na Blízkém východě a v Asii není znám (JOHNSON *et al.* 2009, ZMIHORSKI *et al.* 2009). Na území České republiky je patrný dlouhodobý výrazný úbytek početnosti (SCHRÖPFER 2000, ŠÁLEK & SCHRÖPFER 2008). V letech 2011–2013 byly zbytkové populace zjištěny zejména v severních Čechách, v menší míře na jižní Moravě, v západních Čechách a ve Slezsku, celková početnost sýčka v ČR byla v těchto letech odhadnuta na max. 100 párů a sýček je zařazen mezi silně ohrožené druhy (LANDSFELD 2013, OPLUŠTIL 2013, ŠŤASTNÝ & BEJČEK 2003). Ve východních Čechách patří mezi velmi vzácné druhy, v posledních letech byly publikovány pouze sporadické výskyty (např. ČERNÝ 2006, DUŠEK & URBÁNEK 2007, KULT 2013). Na většině území regionu je považován za vymizelého. Jedinou známou oblastí s doposud pravidelným výskytem byla oblast Chlumecka a Novobydžovska (KADAVA *et al.* 2011, KADAVA 2012).

Cílem tohoto příspěvku je rozšíření poznatků o výskytu a hnízdění sýčka v západní části bývalého okresu Hradec Králové (Novobydžovsko a Chlumecko).

METODIKA A MATERIÁL

Sledovaná oblast leží v západní části bývalého okresu Hradec Králové, o rozloze cca 314 km² v kvadrátech 5758, 5759, 5858 a 5859. Nadmořská výška se pohybuje od 220 do 290 m. Jedná se o kulturní krajinu s převahou zemědělsky obhospodařované půdy. Louky, včetně většího podílu rozptýlené zeleně, zůstaly zachovány v oblasti nivy řek Cidliny a Bystřice. Větší lesní celky se nacházejí zejména na zbytcích cidlinských říčních teras. Pro oblast zásadní urbánní biotopy se rovněž nacházejí zejména v blízkosti říčních niv (blíže viz KADAVA *et al.* 2011).

Přítomnost sýčka byla cíleně zjišťována v letech 2010–2014 na základě modifikované metodiky dle SCHRÖPFERA (2000), tj. pomocí provokace nahrávkou na předem vytipovaných lokalitách s předpokládaným možným výskytem druhu (zemědělské objekty, staré sady, parky, hřbitovy apod.) v období párování a obsazování teritorií (březen–duben)

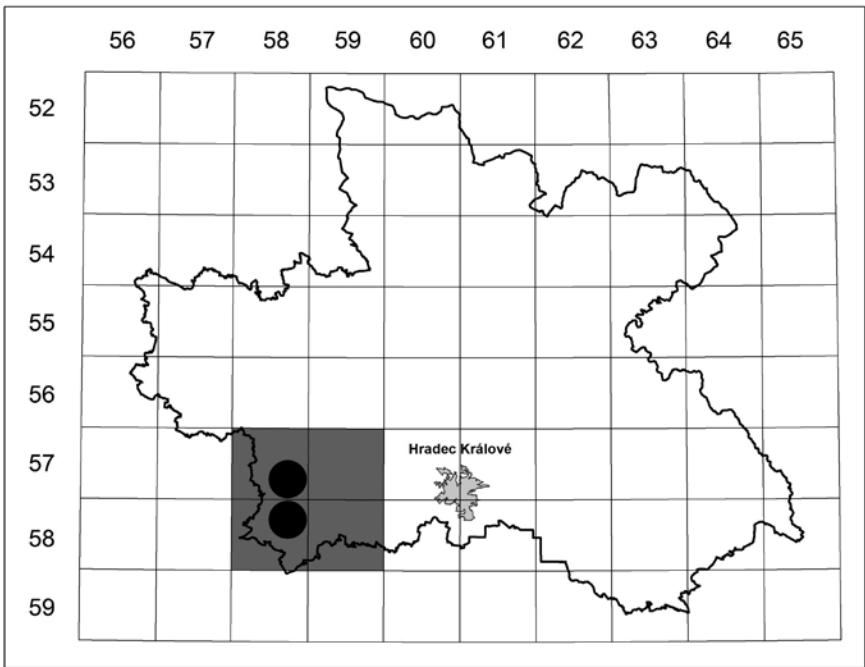
v denní době od 20.00 do 24.00 hod. Používán byl kazetový magnetofon, popř. MP3 přehrávač s externím reproduktorem a přehráván byl teritoriální hlas samce. Doba přehrávky hlasu sýčka byla 10 minut. Vzhledem k možné menší ochotě sýčka reagovat na nahrávku, která je uváděna mezi 49–87 % pozitivních odezví při první provokaci (EXO & HENNES 1978, CENTILI 2001), byly v rámci možností některé lokality kontrolovány dvakrát v sezóně, přičemž druhá kontrola probíhala v období duben–květen. Přednostně byly vybírány lokality v přímém okolí již dříve lokalizovaného hnízdiště v Nepolisech (KADAVA *et al.* 2011). V letech 2010–2014 proběhla tři mapování. Plošné rozložení kontrol se během monitoringu v jednotlivých letech v některých částech sledované oblasti lišilo, důraz byl kladen zejména na zmapování „jádrové“ oblasti Novobydžovska a Chlumecka v povodí řeky Cidliny, které bylo monitorováno ve všech letech. V roce 2010 byly kontrolovány i přilehlé oblasti (severovýchodní část okresu Kolín, kvadrát 5857, východní část okresu Nymburk, kvadrát 5757), počet kontrolovaných lokalit mimo hranice okresu Hradec Králové představoval 27 % z celkového počtu kontrolovaných lokalit v roce 2010. Na místech se zjištěným výskytem proběhly navíc min. dvě večerní návštěvy bez užití provokace nahrávkou s cílem zjistit bližší informace o výskytu či hnízdění sýček. Prohledány byly vhodné objekty, v nichž by mohly být nalezeny stopy pobytu či hnízdění (max. 1 kontrola za sezónu). Kategorie průkaznosti hnízdění jsou převzaty ze ŠŤASTNÉHO *et al.* (2006).

V roce 2010 byly v oblasti instalovány a každoročně kontrolovány a udržovány (L. Kadava, J. Bartoníček, O. Forman) budky pro sýčka (celkem 10 ks v okruhu do 5 km od hnízdiště v obci Nepolisy, tj. obce Nepolisy, Luková, Zadražany, Mlékosrby). Budky byly umístěny do půdních prostor hospodářských či sakrálních budov, popř. na jejich vnější zdi. Pro instalaci byly přednostně vybrány objekty s chovem hospodářských zvířat, v zemědělských areálech jsme upřednostňovali místa s dostatkem okolního krytu pro mláďata (tj. přítomnost rozptýlené zeleně) a bez rizikových vertikálních pastí v bezprostředním okolí instalovaných budek. Kontrola budek probíhala vždy ve 2. půli června (předpokládáme tak snížení rizika případného opuštění snůšky či příliš malých mláďat).

Mimo autorů příspěvku na monitoringu spolupracovali Jan Bartoníček, Michal Pavelka a David Číp. Pro účely tohoto příspěvku byly využity také informace dalších ornitologů.

VÝSLEDKY

V letech 2010–2014 byly v oblasti zjištěny celkem tři lokality s výskytem sýčka obecného. Na jedné lokalitě (Nepolisy) se jedná o výskyt ve všech letech monitoringu. Další lokality byly zjištěny v roce 2013 (Nový Bydžov) a 2013 a 2014 (Skřivany). Během monitoringu v letech 2010–2014 bylo zkontrolováno celkem 68 lokalit (viz tab. 1), přičemž v letech 2010–2012 byl zjištěn 1 pár a z toho vyplývající hustota cca 0,3 páru/100 km². V roce 2013 byl sýček zjištěn na třech lokalitách, přičemž pouze dvě místa s výskytem je možno považovat za hnízdní okrsky, což odpovídá hustotě 0,7 páru/100 km² (viz obr. 1). V roce 2014 byly zjištěny 2 páry na jedné lokalitě a jeden náhodný výskyt (hustota 0,7 páru/100 km²). Početnost sýčka ve sledované oblasti odhadujeme na 1–3 páry. Během monitoringu v roce 2010 mimo hlavní sledované území (okolí Žizelic, Žehuně, Dlouhopolska, okolí Městce Králové) nebyl sýček zjištěn.

Obr. 1: Výsledky monitoringu sýčka obecného v letech 2010–2014. Šedě zvýrazněné kvadráty – oblast monitoringu, ● – zjištěný hnízdní okrsek.

Fig. 1: Results of the Little Owl monitoring in the years 2010–2014. Grey quadrates – monitored area, ● – detected breeding site.

Mimo vlastní monitoring byly shromážděny další informace o výskytu sýčka. V roce 2008 uvádí VRABEC (2008) pravděpodobně hnízdění 1 páru v okolí obce Pamětník. Autor zmiňuje opakované hlasové projevy min. 2 ptáků, neuvádí však žádné další podrobnosti včetně termínů a lokace (V. Vrabec *in litt.*). Během kontroly dne 19. 4. 2014 nebyli sýčci na lokalitě zjištěni. Dne 22. 11. 2010 byl zjištěn 1 ex. v obci Zadražany (KADAVA *et al.* 2011).

LOKALITA NEPOLISY

Zemědělské družstvo (dále jen ZD, viz obr. 2) s chovem skotu. V bezprostřední blízkosti hnízdiště pastviny (0,6 ha), ruderální porost (0,8 ha), nízké pravidelně sečené trávníky (0,3 ha). Výskyt 1 páru lze předpokládat již koncem 80. a počátkem 90. let 20. stol., kontinuální hnízdní výskyt je zde zjištěn od roku 2004 (KADAVA *et al.* 2011). V letech 2010–2013 byla zjišťována pravidelná celoroční přítomnost nejméně jednoho páru v areálu ZD a každoročně byl na základě sledování pohybu ptáků a teritoriálních projevů lokalizován hnízdní okrsek. V roce 2014 byli opakovaně zjištěni dva volající samci (min. vzdálenost mezi volajícími ptáky byla 120 m) a prokázáno bylo hnízdění dvou párů. Možnost obsazení lokality dvěma páry byla zjištěna již v roce 2012, kdy byli 31. 5. pozorováni celkem tři sýčci, u třetího ptáka se však nepodařilo zjistit jakékoli další aktivity, které by hnízdění blíže naznačily.

Obr. 2: Zemědělské družstvo Nepolisy – lokalita s kontinuálním hnízdním výskytem sýčka obecného od roku 2004. Foto L. Kadava (21. 3. 2014).

Fig. 2: A farm in the village of Nepolisy – a place of continuous occurrence of the Little Owl since 2004. Photo by L. Kadava (21. 3. 2014).

Hnízdění bylo prokázáno (kategorie průkaznosti D 12, D 14) v letech 2010, 2011 a 2014 pozorováním vyvedených ptáků (8. 7. 2010 2 ad. + 1 juv., 14. 7. 2011 2 ad. + 2 juv., 20. 6. 2014 1 ad. + 1 juv., 11. 7. 2014 1 ad. + 3 juv.). V letech 2012 a 2013 bylo hnízdění pravděpodobné (kategorie C4, C5). Celkem bylo v letech 2010–2014 získáno 36 záznamů 1–4 ptáků. Vlastní hnízdo nebylo doposud nalezeno, předpokládali jsme jeho umístění v půdním prostoru budovy s chovem dojnic. Vzhledem k přítomnosti uloženého sena a množství nafoukaných dutin jsme od detailnějšího hledání ustoupili. Možnost umístění hnízda připadá v úvahu v konstrukci eternitové střechy v budově porodny, kde byli pozorováni mladí ptáci (cca 30 m od budovy s chovem dojnic) a kde byl dle pracovníků ZD zaznamenán pravidelný výskyt dospělých ptáků. Vzhledem k výšce střechy nebyla potenciálně vhodná místa pro umístění hnízda doposud prohlédnuta. Dalším možným hnízdištěm je ocelokolna v areálu ZD, kde byl v roce 2014 zjištěn druhý volající samec. V této budově je umístěna budka pro sovu pálenou (*Tyto alba*), která byla v některých letech (2011, 2013) obsazena poštolkou obecnou (*Falco tinnunculus*). Žádné mezidruhové interakce nebyly zaznamenány a to ani v roce 2014, kdy bylo zjištěno hnízdění poštolky obecné uvnitř budovy porodny (21. 6. nalezeno hnízdo se dvěma vejci). Zajímavý je fakt, že uvnitř téže budovy byl 20. 6. 2014 pozorován jeden dospělý a jeden mladý sýček.

LOKALITA NOVÝ BYDŽOV

Lesoparková plocha (2,3 ha) v okrajové části města (viz obr. 3), v místě zjištěného výskytu se nachází dvě sakrální stavby. Výrazné zastoupení nízkých pravidelně sečených

Obr. 3: Biotop sýčka obecného v Novém Bydžově, 21. 3. 2014. Foto: L. Kadava.
Fig. 3: Habitat of the Little Owl in Nový Bydžov town, 21. 3. 2014. Photo by L. Kadava.

trávníků (2,8 ha). Sýček zde byl zjištěn dvakrát v období 15.–30. 3. 2013. Při druhé kontrole byly zaznamenány hlasové projevy samce i samice, což by mohlo napovídat o přítomnosti celého páru. Během dalších kontrol již nebyli sýčci zjištěni, stejně tak nebyla zjištěna přítomnost či hlasové projevy mláďat (celkem dvě večerní návštěvy bez užití nahrávky, 31. 5. a 29. 6.). Vzhledem k opakovanému výskytu a zjištění celého páru je možno označit hnízdění za pravděpodobné (kategorie C4). Významným negativním faktorem mohla být revitalizace parkových porostů (kácení přestárlých či poškozených stromů s náhradní výsadbou, úpravou cest a instalací nového pouličního osvětlení) v bezprostřední blízkosti míst výskytu sýčků, která zde probíhala až do 30. 4. 2013. Pokud na této lokalitě k hnízdění došlo, předpokládáme, že bylo neúspěšné a ptáci lokalitu opustili v důsledku nadměrného rušení.

LOKALITA SKŘIVANY

Intravilán a kulturní krajina obcí Skřivany a Sloupno (viz obr. 4). Jeden samec sýčka byl opakovaně zjištěn v období 15. 3. – 14. 7. 2013. Celkem bylo získáno 10 záznamů, z toho čtyři záznamy se týkají pozorování či hlasových projevů v blízkosti či uvnitř hospodářských budov s chovem skotu (rozloha pastvin 2,8 ha, ruderální porost 0,5 ha; dále jen „statek“). Hnízdění na této lokalitě prokázáno nebylo a uvnitř budov nebyly zjištěny žádné další pobytové stopy. V jedné ze stodol je umístěna budka pro sovu pálenou, její výskyt ale nebyl zjištěn. Všechny získané záznamy se týkaly vždy jednoho volajícího či vizuálně pozorovaného samce, který byl zjišťován na ploše cca 4 km². Mimo statek byl nejčastěji zjištěn ve vilové zástavbě v obci, popř. v rozptýlené zeleni na rozhraní

Obr. 4: Biotop sýčka obecného v okolí obce Skřivany, 5. 7. 2013. Foto: L. Kadava.

Fig. 4: Habitat of the Little Owl near Skřivany village, 21. 3. 2014. Photo by L. Kadava.

okraje obce a krajiny s mozaikou menších polí a luk. Vzdálenosti míst, kde byl sýček zjištěn, se pohybují v rozmezí od 750–1 840 m od statku. Dne 30. 1. 2014 byl zjištěn při okraji obce Skřivany jeden volající samec. Další kontroly byly již negativní. I přes opakované úsilí nebyly zjištěny okolnosti, které by prokázaly přítomnost více ptáků, předpokládáme tedy, že se v obou letech jednalo o lichého samce pohybujícího se na relativně velké ploše, ačkoli nelze zcela vyloučit přítomnost druhého ptáka.

DISKUSE

Současná populace sýčka obecného v ČR je rozmístěna již velmi ostrůvkovitě, což do značné míry znesnadňuje zvýšení početnosti na větším území. Vzhledem ke stálosti sýčka je tak zřejmě možné zvýšit velikost populace pouze lokálně. Nálezy nových sýčkem obsazených míst v roce 2013 (Skřivany, Nový Bydžov) a 2014 (Nepolisy) by mohly této tezi napovídat. Předpokládáme, že lokality s výskytem v roce 2013 a 2014 mohou být obsazeny mladými ptáky, vyvedenými na hnízdišti v Nepolisech v předchozích letech. Vzhledem k tomu, že mladí ptáci pohlavně dospívají a jsou schopni hnízdit ve druhém kalendářním roce života, je relativně vysoká šance, že se v případě úspěšného hnízdění třeba jen jednoho páru může lokální populace výrazně zvýšit (LE GOUAR *et al.* 2011).

Zde je třeba vzít v úvahu, že naše dosavadní praxe při zjišťování druhu v oblasti se v letech 2010–2012 orientovala téměř výlučně na zemědělské objekty, popř. mohlo být slabinou nižší terénní úsilí. Některé lokality výskytu tak mohly uniknout pozornosti. Zjištěná data o výskytu sýčka v letech 2000–2005 na Novobydžovsku však spíše ukazují

na nepravidelnost výskytu. Na žádné z lokalit, kde byl výskyt sýčka zjištěn v těchto letech (bližší viz KADAVA *et al.* 2011), nebyli při opětovném cíleném monitoringu sýčci zaznamenáni.

Současné poznatky o výskytu sýčka v regionu mimo sledovanou oblast jsou kusé a vzácné. V letech 2000–2003 probíhal monitoring a podpora hnízdních možností sýčka v okresech Hradec Králové, Jičín, Rychnov nad Kněžnou a Náchod v rámci projektu „*Monitoring a ochrana sýčka obecného a sovy pálené na Velkém Jaroměřsku*“ pod hlavičkou ČSOP Jaro Jaroměř, během něhož bylo vyvěšeno 53 budek pro sýčka a proveden akustický monitoring na ploše cca 800 km² (ŠPAČEK 2002, ŠPAČEK & ČÍP 2003). Přestože během projektu nebylo žádné hnízdění skutečně prokázáno, na základě sporadických zjištění sýčků odhadoval ŠPAČEK (2002) maximální hustotu 0,5 páru/100 km². Od roku 2003 již nebyl v této oblasti sýček zaznamenán (D. Číp, J. Zajíc *in litt.*).

Mimo sledovanou oblast, avšak v její relativní blízkosti (~ do 30 km od pravidelného hnízdiště v Nepochisech), jsou nám po roce 2000 známa sporadická pozorování. Dne 25. 3. 2006 byl zjištěn 1 volající ex. u Pilského rybníka u obce Brodek (okres Jičín, kvadrát 5657; DUŠEK & URBÁNEK 2007), v současnosti nebyl na této lokalitě a na Rožďalovicku zjištěn (G. Kašpar *in litt.*). Pravděpodobné hnízdění jednoho páru bylo zjištěno v areálu Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem v roce 2010 (okres Pardubice, kvadrát 5958; V. Lemberk *in litt.*).

Z dalších oblastí východních Čech (intravilán Hradce Králové, okolí Jaroměře, Náchodsko, Pardubicko, Chrudimsko) je sýček obecný jako hnízdící druh naposledy uváděn v letech 1985–1989 (ČERNÝ 1991, ŠŤASTNÝ *et al.* 2006). V intravilánu Pardubic je po roce 2000 uváděn jako vzácný druh, poslední výskyt zde byl zjištěn v roce 2005 (VRÁNOVÁ *et al.* 2007). Po roce 2005 jsou známa z východních Čech již pouze ojedinělá pozorování: 11. 7. 2009 byly zjištěny 2 ex. v intravilánu Rychnova nad Kněžnou (KULT 2013). Z dalších oblastí nejsou žádné zprávy (J. Zajíc, J. Horák, D. Číp, M. Dusík, V. Lemberk *in litt.*) a sýčka tak lze na většině území východních Čech považovat za vyhynulého. Předpokládáme, že jednotlivé páry mohou unikat pozornosti, mimo oblast Novobydžovska a Chlumecka však nepředpokládáme pravidelný hnízdní výskyt. Lokalita Nepochisy s kontinuálním hnízdním výskytem po dobu min. 11 sezón je ve východních Čechách ojedinělá (obr. 5).

Možnosti cílené praktické ochrany jsou v oblasti Novobydžovska a Chlumecka dosti omezené, zejména z důvodu doposud přesvědčivě neobjasněných příčin úbytku sýčka v krajině (THORUP *et al.* 2010). Většina autorů uvádí jako primární příčiny změny v zemědělském hospodaření, které mají vliv na dostupnost a množství potravy (např. VAN 'T HOFF 2001, POPRACH 2003, ŠÁLEK & SCHRÖPFER 2008). Jiní autoři více akcentují vliv antropogenních faktorů, zejména vertikálních dutin, které mohou představovat riziko hlavně pro mladé ptáky (např. DIVIŠ 1996, ZVÁŘAL 2002), popř. nárůst automobilové dopravy (LE GOUAR *et al.* 2011, SILVA *et al.* 2012). THORUP *et al.* (2013) uvádějí, že 2/3 úmrtí telemetricky sledovaných sýčků v Dánsku byly způsobeny nárazy do budov, popř. jiných prvků infrastruktury v současné kulturní krajině. Není tedy jisté, zdali podpora sýčků v podobě instalace umělých hnízdních dutin (budek) může být v praxi skutečně rozhodujícím faktorem zvýšení lokální populace. Naše data

Obr. 5: Samice sýčka obecného na hnízdišti v Nepolisech, 5. 7. 2013. Foto L. Kadava.
Fig. 5: Female Little Owl at the breeding site in Nepolisy village, 5. 7. 2013. Photo by L. Kadava.

o výskytu sýčků naznačují spíše dostatek hnízdních možností v krajině, resp. věrnost tradičnímu hnízdišti. Tomu by nasvědčovala i úplná absence pobytových stop sýčka v doposud instalovaných budkách, přestože nejméně tři budky byly umístěny přímo v obsazeném teritoriu. Distribuce sýčka na sledované ploše, tj. obsazená teritoria v širší říční nivě, v níž zůstaly místy zachovány rozmanité a členitě strukturované plochy s dostatkem rozptýlené zeleně, luk a polí (blíže viz KADAVA *et al.* 2011), by mohla napovídat o důležitosti vhodné biotopové skladby (tj. přítomnost pastvin a nízkých trávníků) pro úspěšné přežívání. Absence pobytových stop v budkách ovšem může být způsobena i nevhodnou konstrukcí budky, zejm. přepážkou proti vniknutí kun, která může limitovat i pohyb sýčka v budce (OPLUŠTIL 2004). Z našich poznatků z jediného hnízdiště však nelze spolehlivě učinit pevný závěr.

V minulosti byl zahájen na několika místech v ČR program návratu sýčka do krajiny, spočívající ve vypouštění uměle odchovaných jedinců. Na Pardubicku se vypouštění odchovaných mladých ptáků věnovali v letech 1986–2002 J. Horák a K. Harant. V tomto období bylo na území Chrudimska a Pardubicka vypuštěno 20–25 mlád'at. Míra přežití vypuštěných ptáků byla ovšem velmi nízká, dle několika zjištěných opětovných nálezů cca 1–2 měsíce po vypuštění. Počty ptáků, kteří se dožili dospělého věku, nejsou známy (HARANT 1986, J. Horák *in litt.*). Taktéž z jiných oblastí v ČR je zřejmé, že metoda zvýšení populace reintrodukce je náročná a s diskutabilní efektivitou. Např. v Poodří běží záchranný program pro sýčka obecného od roku 1998 a v roce 2012 bylo zjištěno v areálu záchranné stanice v Bartošovicích první zahnízdění páru, v němž oba partneři prokazatelně pocházeli z vypuštěných ptáků (OREL 2004, OPLUŠTIL 2013).

Možnosti pro další managementové kroky ve sledované oblasti jsou dosti omezené – v místech se zjištěným výskytem jsme odstranili veškeré možné rizikové vertikální dutiny, dále jsme se pokusili v místním a regionálním tisku veřejně apelovat na odstranění těchto potenciálně rizikových faktorů v soukromých objektech (KADAVA 2011). Míra účinnosti je ovšem nezjistitelná. Souhrnně lze konstatovat, že byť je místní populace velmi zranitelná, pokud zůstanou i nadále klíčové faktory pro přežití sýčka nezměněny (tj. způsob hospodaření a vyhovující hnízdní biotop), je šance na udržení alespoň lokální životaschopné populace reálná.

SOUHRN

Príspevok popisuje výskyt sýčka obecného (*Athene noctua*) v západní části okresu Hradec Králové (Chlumecko, Novyobydžovsko). Sýčci byli v letech 2010–2014 cíleně vyhledávání metodou akustického monitoringu. Celkem bylo zkontrolováno 68 lokalit na ploše 314 km². V letech 2010–2012 byl zjištěn jeden hnízdní okrsek, v letech 2013–2014 dva hnízdní okrsky, což odpovídá hustotě 0,3, resp. 0,7 páru/100 km². Hnízdění bylo prokázáno v letech 2010, 2011 (1 pár) a 2014 (2 páry) na lokalitě Nepolisy, kde je znám kontinuální hnízdní výskyt sýčka od roku 2004. Početnost sýčka ve sledované oblasti byla odhadnuta na 1–3 páry. Diskutovány jsou možnosti ochrany druhu ve sledované oblasti.

SUMMARY

*This contribution describes the occurrence of the Little Owl (*Athene noctua*) in the western part of Hradec Králové District (Chlumec nad Cidlinou and Nový Bydžov regions). From 2010 to 2014 the presence of Little Owls was monitored using playbacks. In total 68 sites were visited on the area of 314 km². One breeding territory was found in 2010–2012 and two territories in 2013–2014, yielding the breeding density of 0.3 and 0.7 pairs/100 km², respectively. Breeding of Little Owls was documented in 2010, 2011 (1 pair), and 2014 (2 pairs) at Nepolisy site, a locality where the species has been occurring continually since 2004. The abundance of the Little Owl in the studied area was estimated to be 1–3 pairs. Discussed are the possibilities of the species-specific management in the area.*

PODĚKOVÁNÍ

Autoři děkují Miroslavu Dusíkovi za bezplatné poskytnutí budek pro sýčka a cenné rady, Janu Bartoničkovi, Michalovi Pavelkovi a Davidovi Čípovi za pomoc při realizaci projektu. Robertu Doležalovi děkujeme za grafické zpracování map. Martinovi Paclíkovi a anonymním recenzentům děkujeme za cenné připomínky k textu. Děkujeme pracovníkům, majitelům či nájemcům dotčených zemědělských objektů za ochotu a podporu při realizaci projektu. Zvláštní poděkování patří pracovníkům ZD Nepolisy, zejména Jiřině Vosáhlové, Luboši Hamáčkoví, Vladislavu Vosáhlovi a Monice Kvapilové, za úzkou spolupráci při monitoringu sýčků v objektech ZD. Projekt „*Monitoring sýčka obecného v západní části okresu Hradec Králové*“ byl finančně podpořen interním grantem VČP ČSO při VČM v Pardubicích.

LITERATURA

CENTILI D. 2001: Broadcast and Little Owls *Athene noctua*: preliminary results and considerations. *Oriolus* 67: 84–88.

- ČERNÝ J. 2006: Sýček obecný (*Athene noctua*). In: Vrána J. & Bělka T. (eds): Ornitologická pozorování. *Panurus* 15: 125–140.
- ČERNÝ M. 1991: Globální výsledky mapování hnízdního rozšíření ptáků na území velkého Hradce Králové. *Panurus* 3: 213–220.
- DIVIŠ T. 1996: Sovy v pasti. *Ptačí svět* III/1: 5.
- DUŠEK J. & URBÁNEK L. 2007: Sýček obecný (*Athene noctua*). In: Vrána J. & Bělka T. (eds): Ornitologická pozorování. *Panurus* 16: 133–160.
- EXO K.–M. & HENNES R. 1978: Empfehlungen zur Methodik von Siedlungsdichte-Untersuchungen am Steinkauz (*Athene noctua*). *Vogelwelt* 99: 137–141.
- HARANT K. 1986: Úspěšné hnízdění sýčka obecného (*Athene noctua*) v zajetí. *Prunella* 12: 11–15.
- JOHNSON D. H., VAN NIEUWENHUYSE D. & GENOT J.–C. 2009: Survey Protocol for the Little Owl *Athene noctua*. In: Johnson D. H., Van Nieuwenhuysse D. & Duncan J. R. (eds): Owls—ambassadors for the protection of natura in their changing landscapes. *Ardea* 97: 403–412.
- KADAVA L. 2011: Sýček obecný hnízdí na Chlumecku. *Chlumecké listy* 9: 30.
- KADAVA L. 2012: Sýček obecný (*Athene noctua*). In: Kadava L. & Vrána J.: Ornitologická pozorování. *Panurus* 21: 125–152.
- KADAVA L., HOLUB A., POŘÍZ J., BARTONÍČEK J. & ZAJÍC J. 2011: Avifauna Novobydžovska a Chlumecka. *Panurus* 20: 105–182.
- KULT J. 2013: Sýček obecný (*Athene noctua*). In: VČP ČSO: *Faunistika*. Dostupné na <http://www.vcpsc.cz>. Naposledy navštíveno 20. 11. 2013.
- LANDSFELD B. 2013: Odhad počtu párů dravců a vybraných druhů sov v ČR. *Zpravodaj SOVDS* 13: 3.
- LE GOUAR P. J., SCHEKKERMAN H., VAN DER JEUGD H. P., BOELE A., VAN HAXEN R., FUCHS P., STROEKEN P. & VAN NOORDWIJK A. J. 2011: Long-term trends in survival of a declining population: the case of the little owl (*Athene noctua*) in the Netherlands. *Oecologia* 166: 369–379.
- OPLUŠTIL L. 2004: Zkušenosti z praktické ochrany sýčků obecných (*Athene noctua*) na jižní Moravě. *Crex* 22: 40–49.
- OPLUŠTIL L. 2013: Sýček obecný (*Athene noctua*). *Zpravodaj SOVDS* 13: 47.
- OREL P. 2004: Sýček obecný. *Poodří* 1: 12–13.
- POPRACH K. 2003: Nebezpečné technické nástrahy pro sovy a další druhy ptáků. *Ochrana přírody* 7: 210–213.
- SCHRÖPFER L. 2000: Sýček obecný (*Athene noctua*) v České republice – početnost a rozšíření v letech 1998–1999. *Buteo* 11: 161–174.
- SILVA C. C., LOURENCO R., GODINHO S., GOMES E., SABINO-MARQUES H., MEDINAS D., NEVES V., SILVA C., RABACA J. E., MIRA A. 2012: Major roads have a negative impact on the Tawny Owl *Strix aluco* and the Little Owl *Athene noctua* populations. *Acta Ornithologica* 47: 47–54.
- ŠÁLEK M. & SCHRÖPFER L. 2008: Population decline of the Little Owl (*Athene noctua* Scop.) in the Czech republic. *Polish Journal of Ecology* 56: 527–534.

- ŠPAČEK P. & ČÍP D. 2003: *Monitoring a ochrana sýčka obecného a sovy pálené na Velkém Jaroměřsku č. 223403 v hnízdní sezóně 2003*. Nepublikovaný rukopis, uložen v ČSOP Jaro Jaroměř.
- ŠPAČEK P. 2002: *Monitoring a ochrana sýčka obecného a sovy pálené na Velkém Jaroměřsku v hnízdní sezóně 2002*. Nepublikovaný rukopis, uložen v ČSOP Jaro Jaroměř.
- ŠTASTNÝ K. & BEJČEK V. 2003: Červený seznam ptáků v České republice. In: Plesník J., Hanzal J. & Brejšková L. (eds): Červený seznam obratlovců České republiky. *Příroda* 22: 95–110.
- ŠTASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. 2006: *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice*. Aventinum, Praha.
- THORUP K., PEDERSEN D., SUNDE P., JACOBSEN L. B. & RAHBK C. 2013: Seasonal survival rates and causes of mortality of Little Owls in Denmark. *Journal of Ornithology* 154: 183–190.
- THORUP K., SUNDE P., JACOBSEN L. B. & RAHBK C. 2010: Breeding season food limitation drives population decline of the little owl *Athene noctua* in Denmark. *Ibis* 152: 803–813.
- VAN'T HOFF J. 2001: Balancing on the Edge. The critical situation of the Little Owl *Athene noctua* in an intensive agricultural landscape. In: Van Nieuwenhuysse D., Leysen M. & Leysen K. (eds): The Little Owl in Flanders in its international context. Proceedings of the Second international Little Owl symposium, 16–18 March 2001, Geraardsbergen, Belgium. *Oriolus* 67: 100–109.
- VRABEC V. 2008: *Biologický průzkum nově připravovaného dobývacího prostoru Štít II. u obcí Pamětník, Štít a Bílá Vchynice*. Nepublikovaný rukopis, uložen v CSCConsult CZ s.r.o.
- VRÁNOVÁ S., LEMBERK V. & HAMPL R. 2007: *Ptáci Pardubic*. Východočeská pobočka ČSO a Východočeské muzeum v Pardubicích, Pardubice.
- ZMIHORSKI M., ROMANOVSKI J. & OSOJCA G. 2009: Habitat preferences of a declining population of the Little Owl, *Athene noctua* in Central Poland. *Folia Zoologica* 58: 207–215.
- ZVÁŘAL K. 2002: Mohou být architektonické nástrahy příčinou kritického úbytku sýčka obecného (*Athene noctua*)? *Crex* 18: 94–99.

Tab. 1: Monitoring sýčka obecného (*Athene noctua*) v letech 2010–2014 na Chlumecku a Novobydžovsku. Je uveden počet navštívených lokalit / počet lokalit osídlených sýčkem. Typ prostředí: A – současná (moderní) zemědělská družstva, B – staré hospodářské budovy (stodoly, průmyslové budovy apod.), C – sady, rozptýlená zeleň, vilová zástavba.

Tab. 1: Monitoring of the Little Owl (*Athene noctua*) in Chlumec nad Cidlinou and Nový Bydžov regions in years 2010–2014. Number of visited sites / number of sites occupied by Little Owl are given. Type of habitat: A – Modern farms, B – old buildings (barns, industrial buildings etc.), C – parks, scattered trees, residential buildings.

Rok / Year	Typ prostředí / Type of habitat			Celkem / Total
	A	B	C	
2010	17/1	8/0	1/0	26/1
2013	6/1	4/1	5/1	15/3
2014	11/2	8/0	8/1	27/3
Celkem / Total	34/4	20/1	14/2	68/7